

УДК 81'23

Кошлата А.В.
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

АНОНІМНІСТЬ ЯК ЗАСАДА ДЛЯ ДЕІНДИВІДУАЦІЇ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ В ІНТЕРНЕТ КОМУНІКАЦІЇ

Анотація. Ця стаття розглядає поняття «анонімність» та «деіндивідуація» та їх вплив на поведінку мовних особистостей у кіберпросторі. Проаналізовано роботи науковців, що розглядали питання анонімності та індивідуальності. Визначено основні критерії та форми анонімності. З'ясовано, що псевдонімність розглядається як звичайний варіант анонімності. Зазначається, що існують обставини, де анонімність і псевдонімність є корисним інструментом у повазі свободи і справедливості.

Ключові слова: анонімність, деіндивідуація, кіберпростір, інтернет комунікація, мовна особистість.

Koshlata A.V.
Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University

ANONIMITY AS A BASIS FOR DEINDIVIDUATION OF LINGUISTIC PERSONALITY IN THE INTERNET COMMUNICATION

Summary. This article considers the concept of "anonymity" and "deindividuation" and their influence on the behavior of linguistic personality in cyberspace. The paper analyzes the work of scientists, who considered issues of anonymity and individuality. The basic criteria and forms of anonymity are defined. It was found that pseudonym is considered as a regular variant of anonymity. It is noted that there are circumstances where anonymity and pseudonymity is a useful tool in regards to freedom and justice.

Keywords: anonymity, deindividuation, cyberspace, internet communication, linguistic personality.

Постановка проблеми. Зростання можливостей Інтернету збільшило використання анонімності та псевдонімності в електронних комунікаціях. Як користувачі Інтернету можуть зберегти переваги конфіденційності, борючись із зловживаннями декількох анонімних і псевдонімних людей? У реальному світі ідентичність перебуває в тому, як людина визнається і несе відповідальність за свої дії; в кіберпросторі ідентифікація потенційно є лише ідентифікатором користувача. Як же тоді ми повинні реагувати на таку невинність і безвідповідальність?

Оскільки електронні комунікаційні технології набувають широкого поширення серед великої кількості міжнародних користувачів

комп'ютерів, одним з найбільш обговорюваних питань є те, як зберегти переваги вільного дискурсу, одночасно обмежуючи антигромадські зв'язки та поведінку в Мережі.

В основі багатьох дискусій щодо доцільності та можливості накладання обмежень на поведінку у кіберпросторі лежить питання ідентичності. Деякі з найбільш кричущих зловживань кіберпростором представляються обґрунтованими, частково пов'язаними з легкістю приховування ідентичності; не використовуючи ні ім'я, ні псевдоніми, зловмисники часто можуть уникнути практично всіх наслідків своїх дій.

Анонімність є підставою для зловживання мережею, яка практикується багатьма спаме-

рами. Враховуючи серйозність цих зловживань неадекватною ідентифікацією в кіберпросторі, керівники систем та інші, зацікавлені в подальшому успіху Інтернету як ефективного засобу комунікації, повинні враховувати причини зловживань анонімних осіб.

Перш ніж заглибитися в дослідження анонімності в кіберпросторі, буде корисно встановити певну загальну лексику. Що таке кіберпростір? Що таке ідентичність і її відсутність? Що таке псевдонімність?

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У даній статті "кіберпростір" означає сукупність електронних систем зберігання та передачі даних; цей документ буде зосереджений на комунікаціях, що використовують Інтернет. В Інтернеті існують користувачі певних доменів, визначених у системі доменних імен (DNS), таких як компанії (наприклад, користувачі, які використовують адреси, що закінчуються на ".com"), університети та інші навчальні заклади (наприклад, адреси ".edu"), урядові установи та департаменти (".gov") і постачальники мережевих послуг (".net"). Ключові значення іменника "ідентичність" для наших цілей визначаються у словнику American Heritage [1, с. 12] як:

- 1) Колективний аспект сукупності ознак, за яким річ остаточно розпізнається або відома;
- 2) сукупність поведінкових або особистих характеристик, за якими індивід є впізнаваним як член групи;
- 3) чітка особистість, яка розглядається як постійний суб'єкт; індивідуальність.

Анонімність може бути визначена просто як без імені або з невідомим ім'ям. Псевдонімність – це використання вдуманого імені. Ці терміни перейняті англійською мовою з негативного конотацією; тим не менш, анонімність має почесну історію у світовій філософії та політиці.

Р. Кларк досліджує поняття та історію людської ідентичності у розділі своєї роботи з питань управління та питань політики, що стосуються ідентифікації людини. Він зазначає, що індивідуальність була центральною концепцією західної цивілізації ще з епохи Відродження. Однак, люди можуть прийняти більше однієї ідентичності; наприклад, деякі жінки використовують прізвище свого чоловіка в приватному житті, але зберігають своє перше прізвище у своїх професіях [2, с. 10]. Деякі люди мають декілька ідентичностей; наприклад, романісти з різними стилями іноді використовують різні псевдоніми. Данський філософ С. К'еркегор писав під шістнадцятьма псевдонімами.

Що вчені знають про поведінку анонімних людей? Загалом, висновки не заохочують майбутнє кіберпростору, якщо ми не можемо якось уникнути відомої асоціації антисоціальної поведінки та анонімності. Зімбардо припустив, що анонімність, поширення відповідальності та збудження сприяли деіндивідуальності та анти соціальності [14, с. 238]. Роджер Кларк для обговорення інформаційних технологій він визначає "ідентифікацію" як "об'єднання даних з конкретною людиною" [2, с. 14].

У мережі проходило значне обговорення типів ідентичності, які люди беруть у кіберпросторі. Одним з найвідоміших письменників на цю тему був Л. Детвайлер. Він припустив, що ідентичність

в Інтернеті є аморфною і нестабільною, оскільки між людьми і адресами електронної пошти немає взаємин. Одна людина може використовувати декілька адрес електронної пошти, і багато людей можуть обмінюватися однією адресою [3, с. 27].

Ларрі Лесіг, Девід Пост і Євген Волох також розрізняють анонімність, псевдонімність і простежуваність у своєму інтернет-курсі з кіберпросторового права. Вони підкреслюють, що приватні організації, такі як Інтернет-провайдери, можуть вільно встановлювати умови надання послуг, які дозволяють або забороняють анонімність. Якщо права на конфіденційність захищені анонімною та псевдонімними повідомленнями, важливо розуміти поняття конфіденційності [13, с. 7].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Чому анонімність змінює звичайні стримування людей і впливає на них, щоб вони діяли ненормально? Здається, що деіндивідуальність анонімних людей знижує їх самооцінку. Дослідження внутрішнього світу деіндивідуованих людей свідчить про те, що вони менш усвідомлюють себе і навіть можуть входити в стан зміненого свідомості [4, с. 1160]. Що саме ми маємо на увазі під ідентифікацією, коли ми використовуємо електронні комунікації? Чи може адреса електронної пошти ідентифікувати особу? Ідентичність в Інтернеті – це, перш за все, адреса електронної пошти [3, с. 30].

Мета статті. Головною метою цієї роботи є визначення поняття «анонімність» та «деіндивідуальність» та вивчення того, що вже відомо про наслідки анонімності, під час їхнього аналізу у кіберпросторі.

Виклад основного матеріалу. Анонімність була залучена до досліджень деіндивідуальності, соціального сприяння, мозкового штурму, прийняття рішень, розмір групи та поведінки натовпу. Деіндивідуальність традиційно визначається як стан зниженого самосвідомості, або навіть втрата самого себе. Анонімність не нова річ. Анонімні погрози, повідомлення або напади були відомі протягом тисячоліть. Як це сталося, що анонімність і псевдонімність здаються настільки важливими в електронному світі інформації? Це пояснюється тим, що історично анонімна поведінка має відносно незначне значення. Але поєднання зростаючої значущості Інтернету та простоти, з якою людина може бути невідомим анонімом перебуваючи онлайн, робить анонімність і псевдонімність важливим елементом цього питання. Користувачем Інтернету може стати будь-хто – без аутентифікації, без імені.

Перш ніж почати аналізувати анонімність в інтернет-середовищі, ми повинні визначити, яка анонімність. Більшість визначень говорять про те, що анонімність – це стан людини, яка є анонімною, тобто ідентичність особи не відома. Тому визначення включає інший термін – ідентичність – як антипод анонімності.

Коли ми зосереджуємося лише на Інтернеті, масштаб ідентичності анонімності відрізняється:

- 1) *Повністю анонімний статус.* Цього статусу досить складно досягти і зберегти, і тому його майже не існує. Це можна використовувати лише для одностороннього зв'язку, оскільки немає можливості простежити відправника для надання відповіді.

2) *Майже анонімний статус.* Надаються лише основні дані, що вимагаються протоколом технічної комунікації – без будь-якого втручання (або намірів) користувача. Користувач сам утримується від надання будь-якої корисної інформації про себе сам, але дозволяє комп'ютеру віддати свою IP-адресу, фізичну адресу Ethernet мережевого пристрою, DNS-ім'я тощо. Це найбільш поширена концепція анонімності між звичайними користувачами Інтернету. Однак надання такої конфіденційної інформації означає, що ми більше не можемо говорити про анонімність.

3) *Використання призначених одноразових псевдонімів або загальних псевдоніми (гість, анонім тощо).* Це дозволяє користувачеві звертатися і спілкуватися в даний момент, але запобігає тривалому або повторюваному контакту.

4) *Використання постійного псевдоніма.* До цієї категорії належать речі, подібні до анонімно-го облікового запису на серверах freemail (hotmail.com, yahoo.com, post.cz), а також псевдоніми на серверах чату або «екранні імена» систем прямого миттєвого повідомлення. Ці псевдоніми, як правило, захищені паролем, доступ до них може отримати лише один користувач. Це найвищий рівень анонімності, який дозволяє постійно спілкуватися протягом тривалого періоду часу.

5) *Ідентичність (підтверджена наданням інформації).* Це найбільш поширений спосіб ідентифікувати себе в Інтернеті сьогодні. Не потрібні спеціальні інструменти або програми. Достатньо володіння певними знаннями. Ви можете ідентифікувати себе, наприклад, надавши номер телефону, яким ви користуєтесь / ім'я користувача для входу / номер кредитної картки, адресу, де ви можете знаходитися, або іншу особисту інформацію, яка відома тільки вам.

Вищезазначене не є єдиними поняттями анонімності. З іншим визначенням приходить Якоб Пальме. Анонімність може бути реалізована для того, щоб зробити неможливим знайти справжнього автора повідомлення. Таким чином, псевдонімність розглядається як звичайний варіант анонімності, де показано інше ім'я, ніж справжній автор [12, с. 27]. Іноді псевдонім зберігається в таємниці, іноді відкрито відоме справжнє ім'я за псевдонімом, як-от Марк Твен як псевдонім Семюеля Клеменса. Людина може навіть використовувати декілька різних псевдонімів для різних видів комунікацій (наприклад, різні облікові записи електронної пошти).

Останнім варіантом псевдонімності, за Пальме, є обман, коли людина навмисно намагається створити враження того, що вона є іншою, або має інший авторитет чи досвід [12, с. 22].

Перевага псевдоніму, порівняно з анонімністю, полягає в тому, що можна визнати, що різні повідомлення були написані одним і тим самим автором. Іноді також можна зв'язатися з псевдонімом і отримати відповіді.

Анонімність – це не явище, якого можна досягти за допомогою Інтернету. Анонімність і псевдонімність простежуються давно в історії людства. Останнім часом вони настільки тісно пов'язані з Інтернетом, головним чином тому, що деперсоналізація цього нового середовища просто спростила анонімність. Насправді, в Інтернеті важче довести свою справжню особистість,

ніж приховати її. Але все ж, питання в тому, чи є можливість досягти абсолютної анонімності в інтернеті? Відповідь «так» і «ні» одночасно. Технічно, спілкування вимагає принаймні певної ідентифікації, інакше взагалі неможливо спілкуватися. Обидві (або всі, коли більше 2-х учасників) групи повинні знати хоча б куди відправити повідомлення і звідки очікувати відповіді. І оскільки навіть найпростіша дія в Інтернеті (наприклад, натискання на посилання або розміщення повідомлення) знаходиться на двосторонньому рівні протоколу, протокол TCP / IP повинен містити принаймні інформацію про IP-адресу (фізичну Інтернет-адресу) іншого користувача. Оскільки IP-адреса однозначно ідентифікує кожний комп'ютер з Інтернету, то, як правило, можна відстежити кожного користувача до терміналу, який він / вона використовував. Звичайно, це знання не виявляє безпосередньо ідентичності користувача у реальному світі, але у разі необхідності (для перевірки правоохоронних органів) знання IP-адреси може мати вирішальне значення для ідентифікації реальної особи. Навіть коли користувач підключений до Інтернету, використовуючи тимчасовий IP-номер, присвоєний йому за один сеанс, такі номери записуються провайдером (Internet Service Provider), і можна з'ясувати, хто використовував певний номер IP у певний час, за умови, що ISP допомагає в ідентифікації. З цієї точки зору анонімність в Інтернеті є ілюзією. Більша частина трафіку та діяльності користувачів у разі необхідності простежується. Технічно існує лише два способи досягнення абсолютної анонімності – або за допомогою IP-адреси третіх сторін, або переконання, що немає абсолютно ніякого зв'язку між комп'ютером, що використовувався, і реальним користувачем, який сидів за клавіатурою (що виключає не тільки комп'ютери вдома і офісі, але й публічні бібліотеки та деякі інтернет-кафе, де доступ обмежений звичайним користувачам і контролюється камерами).

З іншого боку, звичайний інтернет-користувач не має необхідних ресурсів для проведення такого розширеного пошуку, тому на рівні загального користування анонімність дійсно існує. Насправді, на даний момент для звичайного користувача Інтернету важче довести свою ідентичність, ніж уникнути анонімності. Однак у деяких випадках доведено, що іноді неможливо отримати інформацію про особу користувача Інтернету.

Однак використання анонімності має свої переваги:

1) *Анонімність як конституційне право.*

2) *Анонімність як право на приватність.*

Анонімність і псевдонімність іноді розуміються як вираження права на приватність. Після того, як ви анонімні (невідомі), ваша конфіденційність навряд чи може бути атакована. Цей аспект дуже важливий в Інтернеті, де особисті дані можуть бути дуже легко отримані, збережені, оброблені та використані для завдання якоїсь шкоди. Наприклад, всі веб-сайти відстежують деякі дані про відвідувачів своїх сайтів. Анонімність допомагає запобігти такому нав'язливому моніторингу індивідуальної поведінки в кіберпросторі.

3) *Анонімність приносить неупереджену оцінку.* Наприклад, відома людина може ско-

ристанися псевдонімом, коли не хоче, щоб її справжнє ім'я впливало на сприйняття її твору (наприклад, президент США Гаррі С. Трумен підписав свій впливовий нарис «Джерела радянської влади» лише як X). Також у деяких інших випадках люди можуть захотіти приховати певну інформацію про себе, щоб досягти більш неупередженої оцінки. Наприклад, в історії було звичайним, що жінки використовували чоловічі псевдоніми. Можна сказати, що анонімність сприяє чесності.

4) *Соціальні вигоди від анонімності.* Існують обставини, де анонімність і псевдонімність є корисним інструментом у повазі свободи і справедливості. Анонімні комунікації також корисні і по-іншому. Вони відкривають публічні або приватні обговорення потенційно незручних особистих проблем. Було доведено, що люди стають все більш відкритими, і вони здатні говорити про теми, які були табу в реальному слові.

М.Е. Кабай добре підсумовує питання в своїй роботі «Анонімність і псевдонімність у кіберпросторі»: «В чатах і багатокористувацьких підземеллях анонімність дозволяє розквіт уявних відступів від суворої ідентичності учасників, соціального статусу, особистості, статі та гендерних уподобань, політичної приналежності, національного походження та релігії» [7, с. 23].

На інтелектуальному рівні позбавлення авторів опублікованих матеріалів усіх деталей їхнього віку, статі, раси, національного походження та інших ознак може зменшити наслідки упередженості та фокусування на сутності їхньої публікації.

Висновки і пропозиції. Анонімність (включаючи псевдонімність) дуже суперечлива в онлайн-світі. З одного боку, анонімність рекламується як намір особистої свободи, необхідної для забезпечення свободи в епоху дедалі складнішого спостереження. Вона дозволяє людям розвивати репутацію, базуючись на якості своїх ідей, а не на їхній роботі, багатстві, віці або статусі. Але, з іншого боку її засуджують як запрошення до анархії, забезпечуючи прикриття злочинцям, що ухиляються від податків, до терористів.

Деякі дослідники стверджують, що анонімна мова є більш небезпечною в Інтернеті через відсутність прибічників – наприклад, видавців, редакторів – хто може знати особистість анонімного оратора або фільтрувати анонімну промову. Найбільшою проблемою (і перевагою в той же час) анонімності є те, що її неможливо відстежити – анонімність заважає суспільству принести реальні санкції до зловмисників. Тому немає ніякої юридичної відповідальності за автора, який таким чином досягає абсолютної свободи у своїх діях. Єдиним суддею може бути його совість.

Список літератури:

1. American Heritage Dictionary of the English Language, Fourth Edition, Houghton Mifflin Company. Electronic version is available on the internet address: www.dictionary.com. 2000.
2. Clarke R. Human identification in information systems: Management challenges and public policy issues. *Information Technology & People*. 1997(b). № 7(4), P. 6–37.
3. Detweiler L. Identity, privacy and anonymity on the Internet. 1993. URL: <http://www.intac.com/man/faq/net-privacy/part1>
4. Diener E. Deindividuation, self-awareness, and disinhibition. *Journal of Personality and Social Psychology*. 1979. № 37. P. 1160–1171.
5. Festinger L., Pepitone A. & Newcomb T. Some consequences of deindividuation in a group. *Journal of Abnormal and Social Psychology*. 1952. № 47. P. 382–389.
6. Johnson C. Anonymity on-line? It depends on who's asking. *The Wall Street Journal*. Nov 24th. 1995. V. 1. Col 3.
7. Kabay M.E. Anonymity and pseudonymity in cyberspace: Deindividuation, incivility and lawlessness versus freedom and privacy. *Annual Conference of the European Institute for Computer Anti-virus Research (EICAR)*. Munich. 1998. URL: <http://www2.norwich.edu/mkabay/overviews/anonpseudo.htm>
8. Kauffman S.A. The origins of order: Self-organisation and selection in evolution. Oxford University Press. Oxford, UK, 1993. ISBN 0-19-507951-5
9. Kallman E.A. & J.P. Grillo. Ethical decision making and information technology: An introduction with cases, second edition. 1996. ISBN 0-07-034090-0
10. Kerr J.H. Understanding soccer hooliganism. Open University Press. Buckingham. 1994. ISBN 0-335-19249-1
11. Lippa R.A. Introduction to social psychology. Second edition. Brooks/Cole Publishing. Pacific Grove, CA. 1994. ISBN 0-534-17388-8
12. Palme Jacob. Anonymity on the Internet. 2002. Stockholm University. URL: <http://dsv.su.se/jpalme/society/anonymity.pdf>
13. Post D. Knock knock, who's there?: Anonymity and pseudonymity in cyberspace. 1995. URL: http://www.cli.org/DPost/X0012_KNOCK.html
14. Zimbardo P.G. The human choice- Individuation, reason, and order vs. deindividuation, impulse and chaos. In: W.J. Arnold & D. Levine (Eds.), *Nebraska Symposium on Motivation*. Lincoln. 1969. Vol. 17. P. 237–307.